

Obsah

Předmluva	4
Úvod	7
1 Cíle práce, výzkumné otázky, hypotézy a metodologie	9
2 Rešerše literatury	12
2.1 Relevantní zahraniční literatura v oblasti ekonomické geografie a geografie průmyslu	12
2.2 Zahraniční literatura přímo zaměřená na staré průmyslové regiony a jejich transformaci	14
2.3 Relevantní domácí literatura v oblasti ekonomické geografie a geografie průmyslu	17
2.4 Relevantní domácí literatura v oblasti regionálního rozvoje	19
2.5 Domácí literatura přímo zaměřená na staré průmyslové regiony a jejich transformaci	19
3 Základní konceptualizace problematiky starých průmyslových regionů	22
3.1 Výchozí vymezení a definování starých průmyslových regionů	22
3.2 Problematické aspekty výzkumu starých průmyslových regionů	24
3.3 Staré průmyslové regiony v Evropě a jejich regionálně ekonomická typologie	25
4 Teoretická vysvětlení příčin růstu a pádu starých průmyslových regionů	29
4.1 Tradiční teorie regionálního rozvoje a staré průmyslové regiony	29
4.2 Moderní teorie regionálního rozvoje a staré průmyslové regiony	32
4.3 Teoretické koncepty inspirované evolučními přístupy v regionálních vědách	34
4.3.1 Závislost na zvolené cestě	34
4.3.2 Princip uzamčení	35
4.3.3 Závislost na zvolené cestě a princip uzamčení – implikace pro staré průmyslové regiony	36
5 Proces vzniku starých průmyslových regionů	39
5.1 Vývojové fáze kapitalismu	39
5.2 Difúze průmyslové revoluce	40
5.3 Změny převládajícího způsobu produkce a jeho prostorové dopady	40
5.4 Deindustrializace jako kontextuální trend pro formování starých průmyslových regionů	42
6 Proces změny starých průmyslových regionů v kontextu soudobých trendů	44
6.1 Ekonomická restrukturalizace jako zásadní komponenta procesu změny	44
6.2 Rozvoj starých průmyslových regionů – lokální tradice versus globální trendy	46
6.2.1 Trend podpory regionálních inovačních systémů v technologicky založených odvětvích	47
6.2.2 Trend nárůstu významu a atrakce kreativních skupin obyvatelstva	48
6.2.3 Trend v posilování významu symbolů, image a jejich marketingu	49
7 Transformace Manchesteru jako případová studie procesu komplexní změny	51
7.1 Formování ekonomické pozice	51
7.2 Restrukturalizace ekonomiky	52
7.2.1 Deindustrializace a celkový pokles místní ekonomiky	52
7.2.2 Strukturální změny na trhu práce	52
7.3 Součásti a aktéři transformace	53

7.3.1 Vize a strategie transformace	53
7.3.2 Realizace regenerace – “Manchester model”	54
7.3.3 Kandidatura na olympijské hry	55
7.3.4 Výbuch bomby v centru města	55
7.3.5 Marketing města jako nástroj transformace	56
7.3.6 Veřejný a privátní sektor jako aktér procesu transformace	56
7.4 Zhodnocení úspěšnosti transformačního procesu	58
8 Český průmysl - stručný historický přehled s důrazem na transformaci po roce 1989	59
8.1 Historické vývojové etapy průmyslu na území ČR	59
8.1.1 Průmysl za Rakouska-Uherska	59
8.1.2 Průmysl v meziválečném období	60
8.1.3 Průmysl v socialistickém období	62
8.2 Transformace průmyslu po roce 1989	66
8.2.1 Průmysl v 90. letech	66
8.2.2 Průmysl na začátku 21. století	69
8.2.3 Vybrané podpůrné nástroje restrukturalizace průmyslu po roce 1989	72
8.3 Staré průmyslové regiony v ČR	76
9 Ústecký kraj jako modelový příklad starého průmyslového regionu - vývojové tendence, možnosti rozvoje	80
9.1 Průmysl na území Ústeckého kraje před rokem 1989	80
9.1.1 Nástup průmyslové tradice	80
9.1.2 Průmysl v socialistickém období	83
9.2 Transformace průmyslu po roce 1989	91
9.2.1 Průmysl v 90. letech (spontánní deindustrializace)	91
9.2.2 Průmysl na začátku 21. století (organizovaná reindustrializace)	95
9.3 Možnosti rozvoje Ústecké kraje jako starého průmyslového regionu	99
9.3.1 Tlak na diverzifikaci regionální ekonomiky a podpora dílčích regionálních inovačních systémů	99
9.3.2 Podpora stabilizace a snaha o atrakci perspektivní skupiny obyvatelstva s VŠ vzděláním	102
9.3.3 Další tlak na zlepšování fyzického industriálního a urbánního prostředí	102
9.3.4 Profilace industriální krajiny jako tématu cestovního ruchu	102
9.3.5 Posílení managementu územního rozvoje	103
10. Závěr	104
11. Literatura	107
12. Seznam tabulek	122
13. Seznam obrázků	123
Summary	124
Rejstřík	125